

(ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΓΙΟ ΒΑΠΤΙΣΜΑ)**GENEL OLARAK KUTSAL VAFTİZ**

Kardeşlerimiz,

Hristiyanlar olarak, hepimiz, vaftiz olmakla, İsa Mesih'in uzuvları olmamız için, hayatımızın belli bir anında, Allah'ın bu büyük nimetini kabul ettik. O'nunla birleşmemiz için, O'nu giymemiz için, nitekim ilâhi okurken de: «İsa Mesih'te vaftiz olanlar, İsa Mesih'i giydiniz. Allah'a şükür».

Genelde kendi vaftizimizi hatırlamayız. Eğer küçük yaşta vaftiz olmuşsak bu tabii bir şeydir. Yeter ki gerçekten Hristiyanlar gibi yaşamağa mücadele edelim. İsa Mesih ile ilişkimizi kuvvetlendiren kilisemizin diğer Dinsel Sırlarına da çok defa katılmış olalım. Ancak, birçok defa, herhangi bir vaftizi takip etme şansımız olmuştur. Belki davet edilmişizdir, ebeveyn olarak bulunmuşuzdur veya da vaftiz edilecek olan bir küçük çocuğun vaftiz babası olarak da olmuştur. Çok sık da olmasa, bazen ergin bir kişinin de vaftizini seyretmişizdir.

Bu küçük kitapçığın hedefi, her vaftizi, Kilisemizin bir Dinsel Sırrı - ve hem de birincisi - gibi yaşamamıza yardımcı olabilmesidir. Orada icra olunanların manasını anlamak için bazı temel şeyleri bilmekle, bizim için bilinçli olarak saygı ve dua ile iştirak etmek daha kolaydır. Maalesef, sıkça görülen bu sarsıcı olayı hepimiz, birimiz az diğerimiz çok, kendi çevremize uydurmuş olmamızdan ve onu sosyal bir etkinliğe dönüştürmekten kaçınmalıyız. Burada daha bir kişi, Gökyüzü Krallığı'nın oğlu ve vârisi olmaktadır (Kutsal Yağ duası).

Aynaroz keşişi, Efrem Filotheitis,
vaftiz suyunu mühürlüyor.

Kilisemiz bize, Kutsal Vaftiz için ne öğrettiğini görelim. Orada olanları, elbette Allah'ın lütfuyla anlıyorsak, işte o vakit, Vaftiz Dinsel Sırrını doğru bir biçimde takip edebilecek ve onu bir eğlence fırsatı olarak görmeyeceğiz.

Kutsal Vaftiz Ayini, bugün yapıldığı gibi, üç ana bölüme ayrılır:

- a) Vaftiz öncesi dualar
- b) Asıl Vaftiz ana ayini
- c) Vaftiz sonrası dualar

Bu ayinler, tabii ki sıralamada olduğu gibi, ilk Hristiyanlık asırlarında ayrı oluyorlardı. Fakat daha sonraları, ve de küçük yaşta vaftiz etme adeti hakim olunca, bunlar zaman olarak birleştiler ve şimdi de onları beraber seyredebiliyoruz.

Görüyoruz ki, ayin «Evlogitos o Theos=Allah övülmeğe değerdir», ifadesiyle başladığında, papaz, vaftiz edilecek kişi ve vaftiz babası, dış dehlizde veya mabedin arka kısmında dururlar. Bu yer, sembolik olarak, vaftiz edilecek kişinin Kiliseye girişinin şimdi başladığını gösterir. Orada papaz, sadece papaz atkısını giyerek, bazı dualar okur, ancak bu dualarla hem kendisi ve hem de biz, kilisenin hâlihazırdaki üyeleri olarak, müstakbel yeni Hristiyanın sürekli Allah'ın koruması altında ve O'nun istediği şekilde yaşamasını dileriz.

«Gözlerin her şeye merhametle bakarak onun üzerinde dursunlar, kulakların da duanın sesini duysunlar. Günahlarını çıkartması için Sen'in en yüce ismini yüceltecek ve sana ibadet edecektir».

Papaz devamında, az bir zaman sonra Hristiyan olacak olan bu insandan, Allah'ın adıyla şeytanın uzaklaşması emrini verir. Unutmayalım ki, belki de bizim hesabımıza uygun düşerdi ama, orta bir durum yok. Ya Allah'ın yanında olacağız veya da şeytanın yanında. Tabii ki, her insan, ister vaftiz edilmiş olsun ister olmasın, Allah'ın yarattığı ve «tasviridir». Ancak Kiliseden uzakta, şeytan, üzerimizde daha çok hakkı olduğunu ve bizim ona ait olduğumuzu sanıyor. Öyleyse, papaz, duaların sonunda, vaftiz edilen kişinin yüzüne üç kere üfürmesi ve her çeşit hilekâr ruhun onun içinden çıkıp gitmesi için duada bulunması, ne anlamsız ne de sadece tipik bir şeydir. Biraz sonra da, ondan veya eğer vaftiz edilen kişi küçük çocuk ise vaftiz babasından, daha önce, şeytanı reddettiğini söylemesini ve üç defa tükürmesini ister. Hayatımızda, şeytanı gerçekten reddettiğimizi hissetmemizin büyük bir önemi vardır. Hem onu gerçekten reddetmemiz hem de onun bütün işlerinden tiksintmemizin büyük önemi vardır. Başka türlü, Hristiyan olduğumuzu nasıl söyleyebiliriz? Vaftiz edilen kişi şeytanı reddettikten sonra, bundan böyle İsa Mesih ile beraber yürüyeceğini kabul ediyor: «İsa Mesih'in yanında yer alıyor musun»? «Evet, İsa Mesih'in yanında yer alıyorum». Ve, bir Hristiyanın tam

olarak neye inandığını belirten bir bildiri gibi «İNANIYORUM»'u üç defa okur. Vaftiz Dinsel Sırrında duyulan ifadelerin hepsinin üçer kere tekrarlanmaları, teslis inancının bir formülü olup söylenenlerin bir doğrulaması ve onaylamasıdır.

Gördüğümüz vaftiz öncesi bu dualardan sonra da, ki bunlar, bir kişinin Kutsal Vaftiz lütfunu kabul etmesi için bir hazırlık olup, asıl Vaftiz ayini sonra başlıyor. Şimdi artık, papaz, kilisenin ortasındaki vaftiz kazanının yanında, vaftiz edilecek kişi ve vaftiz babasıyla durur, üzerine de papaz atkısı ve papaz ayin cüppesini giyerek şunu okur: «*Şimdi ve ilelebet, ezeli ve ebedi olarak, Baba Tanrı, Oğul Tanrı ve Kutsal Ruh'un egemenliği mübarektir. Amin*». Bildiğimiz gibi, bu cümle, dinsel törenin-ayinin girişini ve başlangıcını teşkil etmektedir. Ancak bu cümleyi hem şimdi Vaftizde hem de düğünde onu duyuyoruz. Bu da böyle oluyor, çünkü, kilisemizin eski düzeninde, Hristiyanların Düğünleri ve Vaftizleri dinsel ayin esnasında oluyorlardı. Aynen, şimdi gördüğümüz papaz atama törenlerinin yapılmaları gibi. Çok daha sonraları, Vaftiz ve Düğünler, dinî ayinden koptular, ancak, birçok unsurları tutmaları gösteriyor ki, çok eskiden dinsel ayinde idiler. Asıl Vaftiz ayininin başlamasıyla, papaz, bütün kilise için, ama bilhassa da vaftiz edilecek olan kişi için, dilekleri işitilir. Manen ilerlemesi için, yine güzel bir duadan, «*ilerlesin, Allah'ın adı onun aracılığıyla saygıyla yücelsin*» sonra, vaftiz kazanındaki suyun kutsanması duası yapılıyor. Ki bu da bir yere kadar, İsa Mesih'in vaftizi yortusundaki suların kutsanması duasının bir aynısıdır. Sonuç olarak, vaftiz kazanındaki su kutsamadır. Bu, suları kutsama duasından sonra da, yağın kutsanması duası sırayı alır. Bu yağ, ki mücadelenin, tedavinin, günahların bağışlanmasının sembolüdür ve vaftiz edilecek olan kişinin bütün bedenine sürülür.

Peder Filotheos Zervakos
vaftiz yapıyor.

Hristiyanlığımızın kurucuları olan papazlar, bu yağlanmanın bilhassa bütün bedene yapılmasının üzerinde duruyorlar.

Şimdi de, bütün ayinin en temel anına geliyoruz, ki o da, kutsanmış olan suya üç dalıştır. Her defasında da, Teslisin üç isminden bir ismi zikredilir. Suyu bu üç dalışın anlamı, sadece basit bir sembolik hareket olmayıp, İsa Mesih'imizin üç günlük defnedilişi ile yeniden dirilişidir. Gerçekten bu saatten sonra, vaftiz edilmiş olan kişi, artık İsa Mesih'in bedeninin bir uzvudur. İsa Mesih nasıl öldü ve Kilisemizin içinde faaliyet gösteren Kutsal Ruhun gücüyle yeniden nasıl dirildi ise, vaftiz edilen kişi Allah'tan uzak bir durumda ölüyor ve Allah ile birleşmiş bir vaziyette dünyaya geliyor. Şunu da

bilelim ki, bedeninin bütününü suya daldırmak gereklidir. Vaftiz yapıyoruz, su ile serpmeye değil.

Devamında, (vaftiz esnasında kullanılan) Kutsal Yağ duası gelir. Şimdi de, Kadiri Mutlak Allah'a şükrederiz. O Allah ki, hepimizin kurtuluşunu istediği için, bizi Kutsal Ruh'un istidadıyla dolduruyor. Bu istidatların üzerimizdeki görünür yeri ve mührü, Kutsal Yağ'ın üzerimize sürülmüş olmasıdır. Yeni vaftiz olmuş olan kişinin bedeninin çeşitli yerleri haç şeklinde Kutsal Yağ ile yağlandıktan sonra, o kişi artık tam olarak yeni bir Hristiyan olup, Allah'ın parlak ve bütünlüklü tasviridir ve hayatı boyunca da bu halini korumasına dua ederiz. Maddî işaretler, elle tutulur, parlak ve kutsal bir hayat olarak da, kişinin beyaz elbiseler giymiş olmasıdır. Bununla beraber de, İsa Mesih'in adaletini ve nurunu «giymiş» olarak yaşaması temennisinde bulunulur. Bundan başka da, çok sevilen haçın teslim edilişi gelir. Ki o haç, bundan sonraki hayatında, onun sembolü ve silâhı, yanan meş'alesi ve bu meş'ale ile de, her Hristiyanın hayatı, etrafımızdakilere bir nur kaynağı olması, hepimizin, ama bilhassa da İsa Mesih'in beklentisidir.

Bunun devamında da, papaz, yeni vaftiz olmuş olan kişi ve vaftiz babası, vaftiz kazanının etrafında dönerler. Vaftiz kazanının etrafındaki bu dönüş, bir manevî «danstır». Bir insanın daha kurtuluşu kabul etmesinin bir sevgi gösterisi ve şenlik yapmasıdır. Gerçek anlamda, Vaftiz ayini burada tamam bulmuştur. Daha, Resullerin İşleri'ni, İncil'i ve bazı şükür dualarını okumak da var.

Eski zamanlarda, daha yukarıda da zikredildiği gibi, vaftiz edilen Hristiyanı «Kutsal Yağ ile yağlamak» ve «saçından saç kesmek», Vaftiz'den sekiz gün sonra oluyordu. Küçük çocukların vaftiz edilme olayı hakim olunca, aynı ayine alındılar ve artık tamamen tipik olmuşlardır. Oysa başlangıcında belirli içeriğe sahiptiler: Kutsal Yağ ile yağlamak, yeni Hristiyan olmuş olan kişiyi yıkama ve sekiz gün boyunca Vaftiz beyaz gömleğini giyerdi. Aynı zamanda da, «huşu içerisinde» yapılan irşadı takip ederdi. Saçların kesilmesi ise, Vaftiz edilmiş olan kişinin, Vaftiz edilişinden sonra ilk defa saçından kesme olayı idi. Bu saç kesme olayı, papaz tarafından belli bir duanın okunmasıyla olup, daha evvel meydana gelmiş olan Vaftiz ile Allah'a bir armağan anlamındadır. Muhtemeldir ki, belirli zamanda olmuyordu.

Mümkün olan özetle, Kutsal Vaftiz'in ayini budur. Bunda, «*evlât edinme armağanı*» alıyoruz, Allah'ın hediyelerinin vârisleri ve çocukları oluyoruz. Bu kutsal saatin, basit bir sohbet fırsatı, yorum, şaka veya sosyal bir gösteri olmasına izin vermek büyük bir yanlıştır. Korkunçtur! Yanı başımıza, daha bir insana Kutsal Ruh iniyor ve biz de dedikodu yapıyor ve alışılmadık bir biçimde gülüyoruz. Böylece de, bizim bu davranışımız ve yaptıklarımızla, maalesef hayatımızın diğer birçok zamanlarında da, bizim kendi vaftizimiz esnasında aldığımız armağanları kovuyoruz.

Şimdi de, özetle ve birkaç cümleyle, Kilisemizin Vaftiz Dinsel Sırr'ı ile doğrudan alâkalı olan bazı konular hakkında bize neler öğrettiğini görelim. Muhtemelen de, bizi hâlihazırda meşgul etmiş olabilirler veya da, hayatımızın bir anında bizi meşgul etme ihtimali vardır.

a) Bugün, birçok insanın dilinde dolaşan alışılmış sorulardan bir tanesi de, niçin küçük yaşta vaftiz oluyor olmamızdır. Bazıları, -bunlar daha azdırlar-

, soruyu, vaftizimiz yüzünden sevinemediğimizle bağlantılı kılmak isterler. Bazıları da -ki bunlar daha çokturlar-, şöyle bir düşünce ortaya atarlar: «Bir kişi Hristiyan olacak veya olmayacaksa, kendisi için kendisi karar vermelidir». Bu konudaki cevabımız, tabii ki çok büyüktür. Ancak, bu kısa görüşmenin dar çerçevelerinde, sadece bazı noktalarına değineceğiz. Her şeyden evvel, Kilisemizde, Pentikosti gününden bugüne kadar, hem erginlerin Vaftizi var, hem de Hristiyan ailelerinin üyelerinden olan küçük çocukların Vaftizi vardır. Küçük bir çocuğun Vaftiz edilişi, Kilisemizin kutsal armağanlarından alabilmek için ona katılım hakkı sağlar ve onu küçük yaşından itibaren kutsallaştırmış olur. Nasıl ki her baba, çocuğuna her açıdan en iyi bir şeyi -bazen de kurbanlar vererek de olsa- sunmak istemesi tabii bir şey ise, böylece de, inançlı olan bir baba, çok kısa bir zamanda çocuğunun da İsa Mesih'in bedeninden bir uzvu olmak istemesi de çok doğaldır. Çocuğu Kutsal Ruh ile dolsun. Velev ki, Vaftiz saati, çocuk için bilinçli olarak bir şey ifade etmiş olmasa da. Serbest seçme konusu hakkına gelince, burada istemeyerek veya da, kötülüğün etkisinden olsa gerek, çok ciddî bir yanlış yapılmaktadır. Vaftiz olayı ve genelde de Allah ile olan ilişkimiz bizi bağlamadığını unutuyoruz. Maalesef, etrafımızda ve de kendimizin içinde, çok net bir biçimde bunu zaten görüyoruz. Eğer bilinçli olarak yaşamak istemezsek, Vaftiz edilmiş Hristiyanlara yakışır bir hayat mı yaşıyoruz? Öyle ise, nasıl olsa seçiyoruz. Ha, «çocuğu kendi başına bırak kendisi seçsin, Allah'a inanmak isterse veya istemezse», görüşüne gelince, bu ya gülünçtür veya günaha çağıran cinstendir. Çünkü, toplumumuzun bütün yapısı, kitle iletişim araçları, reklâmlar, basmakalıp halini almış olan eğlenme usulü ve davranışı, moda ve daha birçok çağdaş olaylar, yapmadıkları bir şey varsa, o da, insanların seçme şansına sahip olmalarına izin vermeleridir. Sadece inanç konusunda mı başkaları tarafından etkilenmemizi istemeyeceğiz? En azından, kendimize ve Allah'a karşı samimî olalım bari. Şunun şurasında, küçük çocuk, Allah'ın lütfu yanında büyüsün ve hür bir kişi gibi, her insan, günün birinde, kendi yolunu muhakkak seçecektir. Vaftiz bağlayıcı bir şey değil, o bir hürriyettir.

b) Bizde yanlış bir intiba da var ve de çok defa bu intiba, bu Dinsel Sırr'ın anlamının biraz da yanlış anlaşılmasına vesile oluyor. Bu da, Vaftiz olayı, bir kişinin isim alabilmesi içindir izlenimidir. Bu küçük kitapçıkta zikredilenlerden anlaşılıyor ki, gerçek anlamda, Vaftiz olayının isim verme olayıyla özdeşleştirilmemesi lâzımdır. Vaftiz edilen kişinin isminin Vaftiz esnasında söylenmesi vardır. Aynen, Kilisemizin başka ayinlerinde de var olduğu gibi. Burada ve her yerde de demek istiyor ki, herkes bir insandır ve Allah hepimiz için ayrı ayrı ilgileniyor. İsmi zikredilmesi olayı, dua ve niyazlarda, Kutsal Yağ Sürme Töreni'nde, Düğünde ve daha birçok durumlarda mevcuttur. Öyleyse Vaftiz olayı, çocuğun isim alma usulü değil, bu konuyla alâkalı ailevi bir kavganın bitişi veya başlangıcı da değildir. Kilisemizin isim koyma duası vardır. Ekseriya da, çocuğun doğumundan sekiz gün sonra -daha sonra da olabilir- okunur. Dinsel Sırr'ın kutsallığını kenara itmek ve «yeni isimle» gurur duymak veya da bizimkilerle kavga etmek yerine, çocuğun ismi, Vaftiz olmadan önce de söylenebilir.

c) Vaftiz ile ilgili başka bir konu da vaftiz babası seçimidir. Onun rolü Vaftizde ve hele de küçük çocuk Vaftizinde çok özlü ve esaslı olup, muhakkak olarak, yortularda çocuğa hediyeler almakla sınırlı değildir. Küçük çocuk, Hristiyan yaşayışını ve hayatını anlamağa başladığında, vaftiz babası da o çocuğu irşat etmesi göreviyle yükümlüdür. Daha evvel de gördüğümüz gibi, vaftiz babası küçük çocuğun adına, şeytanın her işini arkaya bırakıp İsa Mesih ile bir olacağına söz vermiştir. Demek oluyor ki, Allah'ın karşısında üzerine aldığı yükümlülük aşikârdır. Öyle ise, bir insan ki kendini kiliseden uzak tutmuş veya Ortodoks değil ise, anlaşılıyor ki, Allah'ın karşısında böyle bir yükümlülüğü üzerine alması, sadece ve sadece Vaftiz Dinsel Sırr'ını, bizim seçeceğimiz «vaftiz hısımlığı» için kullanması mümkün değildir. Allah ve Kilisemizin Dinsel Sırlarıyla oynamayız. Ya bilinçli bir şekilde katılmağa uğraşırız veya da hiç katılmayız. Bu sert görünüyorsa da, Kutsal Ruh'un faaliyetlerini sosyal ve başka amaçlar için kullanmaktan daha iyidir.

ç) Alışılmış bir şeydir, yeni vaftiz olmuş olan kişinin sık sık komünyon alması için özen gösteririz ve bu da doğrudur. Yanlışımız ise, Vaftiz'den sonra üç Pazar gününün geçmesiyle, çabalarımıza hemen son vermemizdir. Bedenen yaşayabilmemiz için maddî yemek yememiz nasıl gerekiyorsa, aynen böyle, Komünyon almamız, bize İsa Mesih'in ta kendisini tedarik ediyor ve manen bizi beslemektedir. Nasıl mümkün olabilir ki, Vaftiz töreninden sonraki ilk üç Pazar gününden sonra «yükümlüğümüz» sona ermiş olur? Yeni Vaftiz olmuş olan kişinin, İsa Mesih'e göre olan yeni hayatında, manen yükselmesi için, muntazaman Semavi Ekmeği ile beslenmesi gereklidir. Bu, hepimiz için de gereklidir. Her ne kadar yeni Vaftiz olmuşluktan çıkmış olsak da.

d) Bizler ki vaftiz babaları olarak, bir Vaftiz için hazırlık yaparken, iyi olan ve Kilisemizin de geleneğine uygun olarak, Vaftiz edilecek kişi için beyaz elbise almamız olmalıdır. Yeni Vaftiz olmuş olan kişinin ruhunun temizliğini ve de parlaklığını sembolize eden beyaz elbiseleri görmezden gelerek, hoşumuza giden ve daha çekici olan renkli bir vaftiz elbisesi satın almak doğru bir şey değildir. Aynen vaftiz istavrozunun seçimini de yaparken dikkatli olmak gerek. Vaftiz ettiğimiz kişi için basit bir süs eşyası değil, İsa Mesih istavrozu biçiminde bir haç almamız lâzımdır. Birçok defa da, vaftiz babası olan kişi, Vaftiz edilen kişinin boynu için herhangi bir süs eşyası satın alıyor, bazen de burç resimlerini ihtiva eden kolyeler ve bunları da Vaftiz esnasında papaza vererek çocuğun boynuna takılmasını istemektedir.

Bu hareketin, katıldığımız şu Dinsel Sır hakkındaki bilgisizliğimizin ne derece büyük olduğunu düşünabiliyor muyuz?

e) Vaftiz Dinsel Sırr'ı ile alâkalı son bir konu da, bu Dinsel Sır esnasında kullanılan peçete ve elbiselerin atılmamalarına dikkat edilmesi gerektiğidir. Genel olarak bu çaba -küçük çocuk Vaftiz edilme olayı ise-, elbiseleri yıkama annelere düşer. Bu elbiseler ki, vaftiz kazanındaki takdis edilmiş su ve Kutsal Yağ ile ıslanmışlardır. Hristiyan halkın vicdanına çok doğru bir biçimde işlenmiş, bu elbiseler ayrı bir gayretle, mümkün olan yerde derede, denizde veya da evde yıkanılır, ama elbiselerden çıkan suyun pis bir yere

atılmamasına özen gösterilir. Tabî, bir kişi bu elbise konusunu pek dikkate almasa da, Allah'ın lütfu kirlenmez. Ancak biz, Allah'a karşı her şeyde dikkatli ve huşu ile inancımızı ve sevgimizi gösteririz.

Kardeşlerimiz, Kilisenin hayatında Kutsal Ruh'un kurtarıcı faaliyeti ve daha bir bulunma gibi takip ettiğimiz her Vaftizi gerçekten hissetme gayretimizi Allah mübarek kılsın. O vakit, bir zamanlar bizim vaftizimizden dolayı içimizde sevinç ve bağışlama hissedeceğiz.